

УПАС Вх. № 506/17. 11.2014

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 7.6. Спорт на тема „Адаптирана физическа активност и спорт при жени с остеопороза“, представена от Атанасиос Георгиос Матзуридис.

Научен ръководител: проф. Лейла Краджикова, доктор

Рецензент: доц. д-р Иван Мазнев, доктор

Дисертационният труд разглежда проблем със съществено научно и практическо значение. Актуалността на проблема се определя от социалната значимост на остеопорозата, заболяване с много висока честота сред популацията, особено сред жените след менопауза. То е свързано с влошаване на качеството на живот, негативни здравни и икономически последици и влошаване на прогнозата за пациентите. Всичко това предопределя необходимостта от търсене на ефективни средства за първична и вторична профилактика на остеопорозата и оптимално повлияване на симптомите на заболяването и свързаните с него усложнения.

Дисертационният труд е развит в обем от 181 страници, от които 15 страници приложения. Онагледен е с 32 таблици, 41 фигури и 24 снимки. Доброто онагледяване прави труда не само достъпен за възприемане, но създава предпоставки за използването му като практическо ръководство за работа при пациенти с остеопороза. Библиографската справка включва 210 заглавия, от които 166 на латиница и 44 на кирилица.

В литературния обзор са разгледани съществени проблеми, които имат пряка връзка с целите на дисертационния труд. Докторантът се спира подробно на съвременните разбирания за етиологията, патогенезата и клиничната картина на остеопорозата и епидемиологията на заболяването. Описани са методите за оценка на костната минерална плътност и факторите, които се отразяват върху структурата на костната

тъкан. Съществена част от литературния обзор е разкриването на влиянието на физическата активност и спорта върху развитието на остеопорозата. Друг съществен момент е разкриването на връзката между лумбосакралния болков синдром и остеопорозата. В края на обзора е направено заключение, което дава възможност за извеждане на работна хипотеза. Още повече, отдиференцирани са редица проблеми, които не са достатъчно проучени и са предпоставка за други научни разработки.

Целта на изследването е правилно формулирана и е свързана пряко с работната хипотеза. Касае създаването на програма за адаптирана физическа активност и спорт за приложение при жени с постменопаузална остеопороза, клинично проявяваща се с хроничен лумбосакрален болков синдром. Задачите на изследването представят необходимите стъпки за реализиране на поставената цел.

Проучването е проведено в Гърция за периода 2011 – 2013 г. Обект на изследването са 74 жени на възраст 50 - 65 години с понижена костна минерална плътност и хронични болки в лумбосакралната област. Включените в проучването лица са разделени на две групи – експериментална (30 жени) и контролна (33 жени), които са проследени за шестмесечен период. При експерименталната група е приложена собствена методика, която е разделена на три периода. Представена е изчерпателно, като спокойно може да се използва като ръководство за работа с пациенти. Тя е изградена на базата на принципите, разгледани в литературния обзор. Включва упражнения, които се очаква да повлияят не само болковата симптоматика, но да имат прогностично значение на базата на стимул за увеличаване на минералната костна плътност.

Приложените методи за оценка на получените резултати са информативни и добре подбрани. Те включват субективни и обективни показатели – оценка за интензитет на болката, тестове за повишен тонус и скъсяване на мускулатурата, определяне степента на инвалидизиране, самооценка на здравето и др. Богатата тестова батерия дават възможност за обективна оценка на ефекта от приложеното лечение. Резултатите са обработени чрез подходящи статистически методи.

Получените резултати са представени изчерпателно в обем от 55 страници. Онагледени са богато и са достъпни за възприемане. Изложени са последователно данните от анкетното проучване, оценка за интензитета на болката, състояние на статичните мускули, динамични и статични показатели за лумбална дискова болест, степен на инвалидизация, данни за общото здравословно състояние и самооценка за здравето. Резултатите са критично анализирани, като е направено сравнение между двете проведени изследвания и между данните за контролната и експерименталната групи. По отношение на повечето показатели разликите между групите са статистически достоверни и дават основание за съществени заключения по отношение на ползите от приложеното лечение. Безспорно собствената методика, приложена при експерименталната група, е по-ефективна.

Направените изводи са шест. Те произтичат от представените резултати, като отразяват точно отделните задачи на проучването. Направените три препоръки имат съществено значение за практиката, като се базират на резултатите от собственото проучване и актуалните литературни данни.

Съществената роля на двигателната активност по отношение на първичната и вторичната профилактика на остеопорозата и повлияването на лумбосакралния болков синдром определят приносите на дисертационния труд като значими от теоретична и практическа гледна точка. Трябва да подчертая, че за първи път в България е проведено проучване по отношение на мускулния дисбаланс и неговото значение при жени с лумбосакрален болков синдром, а също така и за степента на инвалидизиране при тях. Според мен, най-същественият принос е създаването и приложението на програма за адаптирана физическа активност, като средство за превенция на мускулния дисбаланс и лумбосакралния болков синдром.

Представеният дисертационен труд има и някои слабости. Не е необходимо подробно разглеждане на етиопатогенезата на остеопорозата, тъй като няма пряка връзка с проучването. Същото се касае и за измерването на костната минерална плътност. Има допуснати някои технически неточности и грешки.

Заклучение

Представеният за рецензиране дисертационен труд отговаря по структура и съдържание на общоприетите критерии за подобен тип научна разработка. Има редица приноси с научно и практическо значение. Посочените слабости не са съществени. Това ми дава основание да оценя положително дисертационния труд и да предложа на останалите членове на научното жури да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ на Атанасиос Георгиос Матзуридис в професионално направление 7.6. Спорт.

14.11.2014 г.

Рецензент:

доц. д-р Иван Мазнев